

Purvīša balvas nominants Kaspars Teodors Brambergs: Māksla mani pasargā un attīra

Māksliniekam Kasparam Teodoram Brambergam ir nepieciešams plašums, jo tas iedvesmo radīt un rada drošības sajūtu. Viņa mākslas telpa reizē ir neizmērojama, reizē nodrošina aizsardzību. Tā ir telpa, kas mākslinieku iedrošina sapņot, rīkoties un dzīvot.

Brambergs pārstāv laikmetīgā abstraktā ekspresionisma skolu. Viņa mākslasdarbu rokrakstā raksturīgi eksperimenti gan ar krāsām, gan ar dažādiem materiāliem. Tie pārsvarā ir dabīgas izcelsmes materiāli, piemēram, koks, papīrs, smiltis, ogles vai audekls. Mākslinieks nebaidās eksperimentēt ar materiālu, tā salikumos meklējot līdzsvaru.

Kopš Latvijas Mākslas akadēmijas glezniecības nodaļas absolvēšanas Brambergs 14 gadu laikā ir piedalījies vairākās izstādēs Latvijā, Francijā, Vācijā un citās valstīs. Aktīvās māksliniecišķās darbības posmā viņš ir radījis deviņas personālizstādes, kas izstādītas Rīgā, Parīzē un Tulūzā. Viena no šādām personālizstādēm, kas 2010. gadā bija apskatāma mākslas galerijā "D.Fab", tika nominēta augstākajam apbalvojumam Latvijas mākslā - Purvīša balvai.

Mākslinieks labprāt piedalās arī grupu izstādēs. Pirms diviem gadiem Bramberga mākslasdarbi tika iekļauti arī nozīmīgāko mūsdienu Latvijas mākslinieku darbu izstādē, kas bija aplūkojama gan Rīgā, gan Ņujorkā. Mākslinieks var lepoties ar viņa darbu iekļaušanu privātkolekcijās arī ārpus Latvijas, kā arī ar 2011. gadā iegūto laikraksta "Diena" apbalvojumu "Gada balva kultūrā".

Bramberga māksliniecišķais veikums arī šogad ir ticis novērtēts, otrajā ceturksnī mākslinieku atkārtoti nominējot Purvīša balvai par personālizstādi "Dynamis" peldošajā mākslas galerijā "Noass". Gatavais darbs mākslinieku iedvesmo nākamajam, padarot mākslasdarbus radniecīgus un sakārtotus. Ne velti nominētajai izstādei "Dynamis" šomēnes piepulcējies jaunākais brālis jeb "Dynamis" ekspozīcijas II daļa. Tas ir iemesls, kāpēc mākslinieks, runājot par šo izstādi, lieto tagadnes formu.

LNMM 20. gs. 2. puses - 21. gs. kolekciju un zinātniskās izpētes nodaļas "Arsenāls" vadītāja Elita Ansone, pamatojot mākslinieka nominēšanu Purvīša balvai, norāda, ka Bramberga izvēlētie materiāli un to salikums "rada izteikti vielisku sajūtu. Brambergs savu gleznu kompozīcijas veido nevis no krāsas, bet no matērijas".

Līdzīgas mākslinieka Bramberga ietilpīgajiem mākslasdarbiem ir arī viņa atbildes uz jautājumiem. Domas, kas skrien ātrāk par balsi, vienā vārdā nedefinējamās ekspresijas, kas atstāj telpu interpretācijām. Radošo telpu, kuras plašums māksliniekam ir mākslas galvenā vērtība. Taču vienlaikus šādai telpai jābūt komunikāciju veicinošai. Katra izstāde māksliniekam ir iemesls aicināt uz sarunu izstādes apmeklētājus un kritiķus un saņemt atbildes.

Taču šoreiz mākslinieku aicināju uz sarunu, lai saņemtu atbildes no viņa paša.

Ko jums kā māksliniekam nozīmē atkārtota nominācija Purvīša balvai?

Man ir prieks par šādu novērtējumu. Tā ir komunikācija ar kritiku, kas ir ļoti nepieciešama. Bez dialoga nevar. Manā izpratnē katra izstāde ir aicinājums uz sarunu. Skumji, ja izstāde paliek bez atbildes. Katra izstāde man dod daudz informācijas.

Vai izmantotajam materiālam jūsu mākslasdarbos ir kāda īpaša nozīme? Kāpēc izstādes "Dynamis" tapšanā dominē ogle un papīrs?

Ogles un papīra savienojums rada vienkāršību un mākslasdarbam piešķir tonalitāti. Atslēgas vārds zīmējumu ekspozīcijai ir vieglums. Papīrs ir plāns, un ogle ir kā pulveris. Ogle un papīrs vairāk attiecas uz "Dynamis" zīmējumu daļu, kas ir izlikti kuģa "Noass" vēderā. Turpretim uz kuģa klāja ir milzīgu, smagu gleznu partija. Tas rada līdzsvara sajūtu un veido attiecības...

Iepriekš Purvīša balvai nominētās izstādes pamatā bija audums un metāls. Pēc kāda principa tiek izvēlēti materiāli konkrētam darbam vai izstādei?

2010. gada izstāde man pašam bija atklājumu laiks, tur es nekautrējos "likt" gleznās visu, kas tolaik mani interesēja. Eksplozīvi. Tā bija gan tehnoloģiska, gan kompozicionāla pieredzes uzkrāšana. Izvēlētie materiāli kalpoja par izstādes tonalitātes nesēju. Solīdā kantorī nopirku rupju lina audeklu, un tas bija pamats dažām gleznām. Audeklam ir skaists, "okerīgi" pelēcīgs tonis, līdzīgs jūras smiltīm. Abus kombinējot, ieguvu interesantu virsmu, kura gan tonāli, gan faktūras ziņā dažādojas.

Kādas tēmas, notikumi, varbūt iekšējās sajūtas, jūsuprāt, ir mākslasdarba cienīgas? Kur smeļaties iedvesmu?

Domāju, ka ierosme kārtējai izstādei vai individuālam mākslasdarbam ir cieši saistīta ar pašam māksliniekam būtisko. Man katra glezna vai izstāde ir radošs, kompozicionāls un tehnoloģisks izaicinājums. Ja esmu strādājis ar sev būtisko neatkarīgi no tā, vai tas ir kompozicionāls izaicinājums vai notikums manā dzīvē, tad uzskatu, ka man mākslasdarbs ir "noticis". Mani interesē kompozīcijas spēja pārstāvēt pašai sevi. Tā ir kā "bezvārdu poēzija", kā "skaņdarbs bez nosaukuma", kas ļauj klausītajam brīvi lietot savas asociācijas. Šo parādību izvēlējos nosaukt par "Dynamis". Tātad te nav runas par tematiem, notikumiem vai sajūtām, kuras ilustrē izstāde, bet gan par paša mākslasdarba uztveres tehnoloģiju.

Mani iedvesmo jau gatavie darbi. Tādā veidā glezna "baro" katru nākamo gleznu. Tāpat arī t.s. "pagrieziengleznas" var kļūt par pamatu veselai izstādei vai ietilpīgai gleznu sērijai.

"Dynamis" vērojamas formas, līnijas, kas rosina domāt, iespējams, jautāt, kāpēc... Tā ir jūsu kā mākslinieka saziņas forma. Glezna, kura neietilpst rāmī gan tiešā, gan pārnestā nozīmē. Cik daudz jūs kā mākslinieks sekojat līdzī vispārpieņemtām normām, stereotipiem? Vai māksliniekam ir jāatšķiras no sabiedrības?

Es esmu pilns ar stereotipiem. Nepieciešamo tīrīšanu paveic "Māksla" pati. "Viņa" atnāk un nosargā mani tad, kad man tas visvairāk vajadzīgs. Rezultātā es varu brīvi darboties. Darbnīca ir mans komandpunkts, mana vide. Kņada paliek aiz darbnīcas durvīm.

Cik jums ir svarīgi izpatikt publikai un kritiķiem?

Izpatikt nevienam nevajag. Drīzāk nepieciešama sadarbība. Ja cilvēks vēlas ko uzzināt, esmu gatavs pastāstīt. Un skopoties nevajag. Tomēr ir jāsaprot, ka mākslinieks runā savā valodā. Laipni paiesim viens otram pretim tik tālu, cik tas būs iespējams.

Ko pats uzskatāt par savu lielāko sasniegumu mākslā līdz šim?

Atskatoties uz saviem mākslasdarbiem, katrā periodā ir centrālie darbi, un tā tie virknējas līdz tagadnei. Starp tiem ir arī uzvaras un sasniegumi. Viennozīmīgi par savu lielāko sasniegumu uzskatu tieši "Dynamis", jo tas atšķiras no citiem gan ar kompozīciju, gan pielietoto tehnoloģiju, kuras pamatā ir izturīgi un netoksiski materiāli. Taču es neplānoju "gulēt uz lauriem", bet ar nepacietību raugos nākotnē.

Jūs pārstāvat abstraktās mākslas virzienu. Vai esat domājis arī par citu mākslas virzienu iekļaušanu jūsu portfolio?

Šī nozare ir ļoti ietilpīga. Es pat teiktu - bezgalīga, tādēļ pieļauju, ka formas varētu tikt izspēlētas arī kā skulptūras vai objekti. Ir iekšēja vēlme laiku pa laikam "iziet" ārpus formāta. Manī mīt pārliecība, ka māksliniekam sevi ir jānodrošina ar metodi, kura dod radošo telpu. Man šādu telpu dod izteiksmes līdzekļu spektrs, kas kombinējoties sevi nepārtrauc, bet daudzveido. Un tā top interesantas lietas.

Kas, jūsuprāt, ir mākslas galvenā vērtība?

Tā dod cilvēka iekšējai telpai plašumu. Līdzīgi kā sajūta pēc skaista koncerta, skaņdarba vai izstādes. Mākslas darbs ir uz mani iedarbojies, devis iedvesmu un iedrošina dzīvot, rīkoties un sapņot. Māksla - dzeja, filmas, mūzika un citas tās izpausmes - ir viena no retajām sfērām, kas dara godu cilvēkam.